
Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie trzebnickim w I półroczu 2009 roku

Trzebnica, październik 2009

Opracowanie:
Miroslawa Szczepaniak

1. WSTĘP

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w art. 8 ust. 1 mówi, iż do zadań samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy należy m.in.: opracowywanie analiz rynku pracy i badanie popytu na pracę, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych (pkt 3). Natomiast w art. 9 ust. 1 jest mowa o zadaniach samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Należy do nich m.in.: opracowywanie analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady zatrudnienia oraz organów zatrudnienia (pkt 9).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest prowadzony w oparciu o ujednoczone dla całego kraju zalecenia metodyczne opracowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Podstawowym źródłem informacji o liczbie i strukturze bezrobotnych oraz ofert pracy zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy jest obowiązujący obecnie w kraju na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 października 2007r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2008 (Dz. U. z 2007r. Nr 210, poz. 1521 i nr 243, poz. 1786 oraz z 2008r. Nr 84, poz. 508) system statystyczno – sprawozdawczy o rynku pracy.

Opierając się na powyższych zapisach ustawy oraz systemie statystyczno – sprawozdawczym z rynku pracy (sprawozdania: od MPiPS -01 do MPiPS -06) wprowadzono do praktyki działania powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy oraz szkół ponadgimnazjalnych jednolitą metodę, służącą bieżącej koordynacji szkolenia bezrobotnych oraz kierunków kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy, o nazwie: „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych”.

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala w szczególności na:

- Określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo – kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,
- Stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo – kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- Określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,

- Bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół),
- Usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- Usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów,
- Ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

W związku z w/w źródłami prezentowanego raportu są zgromadzone w powiatowym urzędzie pracy dane, dotyczące osób bezrobotnych według zawodów, a także według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności i według rodzaju prowadzonej działalności przez pracodawcę zgłaszającego ofertę pracy.

Podstawą określenia rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę jest Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251 poz. 1885, z późn. zm.).

Używane w tekście nazwy i symbole zawodów zgodne są z „Klasyfikacją zawodów i specjalności” wprowadzoną Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004r. w sprawie klasyfikacji i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644). Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji tj., ich poziomu i specjalizacji. Wymienione kryteria posłużyły grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie. W efekcie struktura klasyfikacji obejmuje:

- 10 grup wielkich (kod jednocyfrowy),
- 30 grup dużych – jako wewnętrzny podział grup dużych (kod dwucyfrowy),
- 116 grup średnich – jako wewnętrzny podział grup dużych (kod trzycyfrowy),
- 392 grupy elementarne – jako wewnętrzny podział grup średnich (kod czterocyfrowy),
- 1707 zawodów i specjalności tworzących grupy elementarne (kod sześciocyfrowy).

W celu dokonania właściwej interpretacji danych należy przytoczyć podstawowe definicje używanych pojęć:

- **Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** – proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego, jak również systemu szkolenia bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy,
- **Zawód deficytowy** – zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie,
- **Zawód nadwyżkowy** – zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie,
- **Zawód wykazujący równowagę (zrównoważony)** – zawód, dla którego liczba ofert pracy zrównoważy liczbę osób poszukujących pracy.

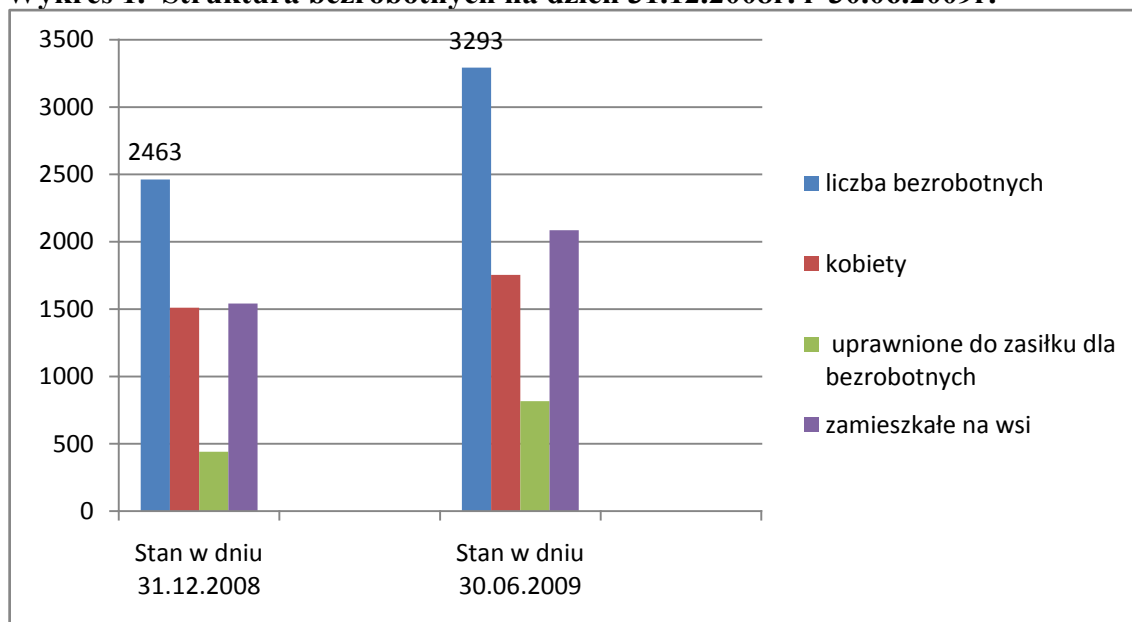
Zgromadzone informacje opierają się na danych sprawozdawczych Urzędu Pracy w Trzebnicy za okres od 01.01.2009 r. do 30.06.2009 r.

2. ANALIZA BEZROBOCIA W POWIECIE TRZEBNICKIM WG. ZAWODÓW WI –POŁROCZU 2009 R.

Wg stanu na dzień 30.06.2009 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Trzebnicy zarejestrowane było 3293 osoby bezrobotne, w tym **1754** kobiet (**53%**), **817** osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych (**24,8%**), **2086** osób zamieszkałych na wsi (**63,3%**), **76** osób było zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (**2,3%**).

W stosunku do stanu z końca 2008 roku nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych z terenu powiatu trzebnickiego o 830 osób. Powyższą sytuację obrazuje wykres nr.1.

Wykres 1. Struktura bezrobotnych na dzień 31.12.2008r. i 30.06.2009r.

Stopa bezrobocia na terenie powiatu trzebnickiego wynosiła na dzień 30.06.2009 roku 13,5%, a w analogicznym okresie 2008 roku było to 12,4%. Nastąpił wzrost stopy bezrobocia o 1,1 punktu procentowego.

- W końcu I półrocza 2009 roku poziom bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu trzebnickiego przedstawiał się w sposób następujący:

- gmina Oborniki Śląskie **515** osób
- gmina Prusice **383** osób
- gmina Trzebnica **867** osób
- gmina Wisznia Mała **252** osób
- gmina Zawonia **294** osób

- gmina Żmigród **982** osób
- Biorąc pod uwagę wiek, poziom wykształcenia, staż pracy i czas pozostawania bez pracy struktura bezrobocia w powiecie trzebnickim przedstawia się w sposób następujący:

a) wg wieku:

- 18 do 24 lat (**757** osoby),
- 25 do 34 lat (**947** osób),
- 35 do 44 lat (**531** osób),
- 45 do 54 lat (**709** osób),
- 55 do 59 lat (**287** osób),
- powyżej 60 lat (**62** osoby);

b) wg wykształcenia:

- wyższe (**187** osób),
- średnie zawodowe (**682** osoby),
- średnie ogólne (**392** osoby),
- zasadnicze zawodowe (**1153** osoby),
- podstawowe (**879** osoby)\

c) wg długości stażu pracy:

- do 1 roku (**462** osoby),
- 1-5 lat (**718** osoby),
- 5-10 lat (**483** osoby),
- 10-20 lat (**522** osoby),
- 20-30 lat (**433** osoby),
- powyżej 30 lat (**128** osób),
- bez stażu (**577** osób);

d) wg czasu pozostawania bez pracy:

- do 1 miesiąca (**485** osób),
- od 1 do 3 miesięcy (**676** osób),
- od 3 do 6 miesięcy (**855** osób),
- od 6 do 12 miesięcy (**527**osób),
- od 12 do 24 miesięcy -(**255** osób),
- powyżej 24 miesięcy (**495** osób).

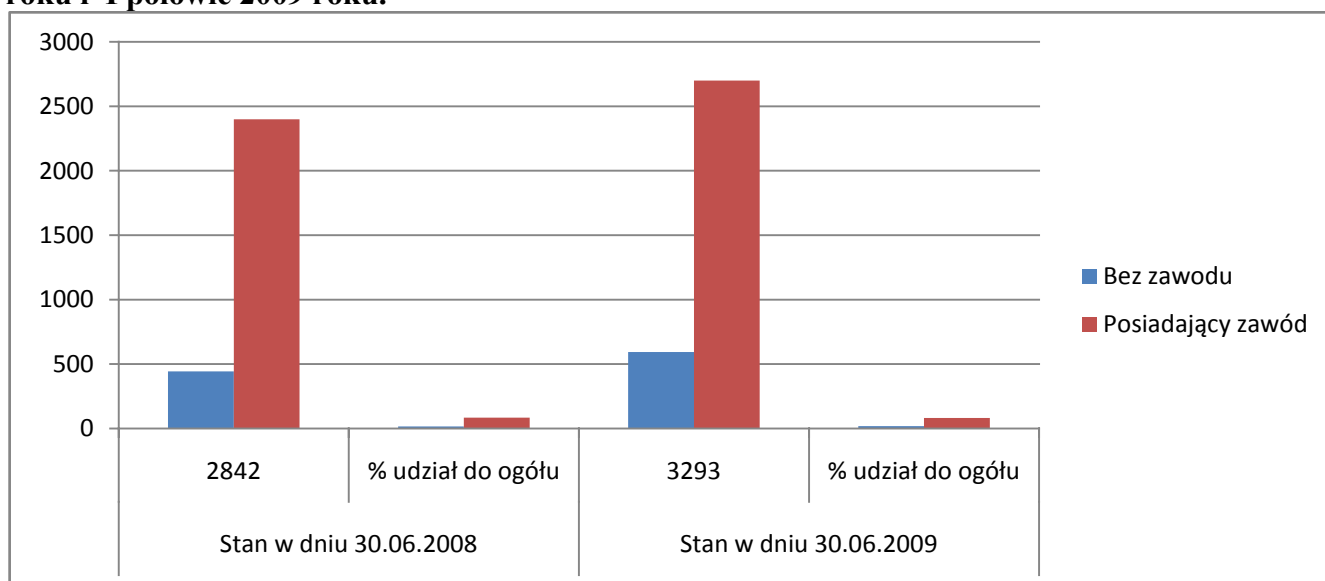
Według stanu na 30.06.2009 r. wśród zarejestrowanych 3293 bezrobotnych – 2700 osób posiadało zawód (specjalność). W porównaniu z pierwszym półroczem 2008 r., liczba osób zarejestrowanych zwiększyła się o 451 osób. r. Udział osób bez zawodu wzrósł. W końcu I półrocza 2009 roku **593** osób nie posiadało zawodu (specjalność). Populacja ta

zwiększyła się o **150** osób w stosunku do stanu z końca I półrocza 2008. Zaistniała sytuacja obrazuje tabela nr 1 i wykres nr 2.

Tabela 1. Stan bezrobotnych w końcu I półrocza 2008r. i I półrocza 2009r.

Bezrobotni	Stan w dniu 30.06.2008		Stan w dniu 30.06.2009	
	Ogółem	% udział do ogółu	Ogółem	% udział do ogółu
Ogółem	2842		3293	
Bez zawodu	443	15,59	593	18
Posiadający zawód	2399	84,41	2700	82

Wykres 2. Struktura bezrobotnych ze względu na posiadanie zawodu w I połowie 2008 roku i I połowie 2009 roku.

Spośród 506 zawodów wyszczególnionych w zebranych danych statycznych T-I/P-1 wg kodu zawodu wybrano 30 o największej liczbie osób bezrobotnych. Stanowią one aż 45% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych z powiatu trzebnickiego - 1451 osób. Przy interpretacji wzięto pod uwagę zawody, w których było najwięcej zarejestrowanych osób.

Tabela 2. Bezrobotni wg zawodów w powiecie trzebnickim. Stan na 30.06.2009 r.

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	w tym				
				kobiety	absolwenci		powyżej 12 miesięcy	
					razem	kobiety	razem	kobiety
Ogółem			3293	1754	128	91	619	403
1	"000000"	Bez zawodu	593	373	82	61	36	28
2	"522107"	Sprzedawca	246	224	3	2	62	61
3	"722204"	Ślusarz	141	3	1	0	22	0
4	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	109	91	9	8	19	16
5	"712102"	Murarz	81	1	0	0	18	0
6	"321208"	Technik rolnik	62	47	3	1	17	17
7	"512201"	Kucharz	62	55	0	0	13	13
8	"743304"	Krawiec	60	60	0	0	21	21
9	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemśle przetwórczym	47	26	0	0	11	6
10	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	43	0	0	0	4	0
11	"828111"	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	43	30	0	0	8	7
12	"311502"	Technik mechanik	42	4	0	0	7	2
13	"931301"	Robotnik budowlany	39	1	0	0	12	1
14	"722304"	Tokarz	35	2	0	0	6	0
15	"413103"	Magazynier	33	9	0	0	3	2
16	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	32	27	1	1	6	6
17	"741201"	Cukiernik	31	26	0	0	10	9
18	"723306"	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	30	0	0	0	5	0
19	"742204"	Stolarz	30	2	0	0	3	0
20	"741203"	Piekarz	28	12	0	0	6	3
21	"743604"	Szwaczka	28	28	0	0	7	7
22	"913207"	Sprzątaczką	27	27	0	0	11	11
23	"916201"	Robotnik placowy	27	13	0	0	7	4
24	"241102"	Ekonomista	26	17	4	2	1	1
25	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	26	21	1	1	3	3
26	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	26	15	0	0	10	9
27	"742207"	Stolarz meblowy	26	2	0	0	5	0

28	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	24	24	0	0	4	4
29	"721202"	Spawacz ręczny gazowy	24	0	0	0	2	0
30	"621190"	Pozostali ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni	23	19	0	0	6	6

Analizując dane zgromadzone w tabeli 1 można stwierdzić, że największą grupę osób zarejestrowanych stanowią osoby bez zawodu (18,% osób zarejestrowanych). Zarejestrowani w zawodzie sprzedawca to grupa 7,4% bezrobotnych. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych sprzedawców jest ciągle duża, pomimo zwiększającej się w ostatnich latach liczby nowych placówek handlowych. Z obserwacji naszego rynku pracy oraz dotychczasowych analiz wynika, iż jest to spowodowane dużą rotacją pracowników w branży handlowej.

Kolejne duże grupy tworzą osoby bezrobotne zarejestrowane w zawodach: ślusarz (4,2% ogółu osób zarejestrowanych) i asystent ekonomiczny (3,6%). Dalszymi dużymi grupami zarejestrowanych wg zawodów są: murarz, technik rolnik, kucharz, krawiec, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym.

Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie wielkich grup zawodowych wskazuje na to, że najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych należało do siedmiu grup:

- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy, (kucharze, kelnerzy fryzjerzy, kosmetyczki, sprzedawcy)
- robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń (ślusarze, operatorzy CNC, mechanicy samochodowi, mechanicy)
- pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (piekarze, cukiernicy, stolarze, krawcy)
- górniczy i robotnicy budowlani (murarze, robotnicy budowlani różnych specjalności)
- pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (pomoce i sprzątaczkę biurowe)
- technicy i średni personel, (technicy mechanicy, technicy budownictwa)

Bezrobotni zakwalifikowani do tych 6 grup podstawowych stanowią 58% ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Trzebnica posiadającej zawód.

Osoby zakwalifikowane do pierwszej najliczniejszej grupy charakteryzują zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia, które są niezbędne do świadczenia usług ochrony, usług osobistych związanych m.in. z podróżą, prowadzeniem gospodarstwa, dostarczaniem żywności, opieką osobistą oraz do sprzedawania oraz demonstrowania towarów w sklepach hurtowych lub detalicznych. Z posiadanych danych wynika, że zdecydowana większość bezrobotnych należących do tej grupy posiada zawód sprzedawcy (246 osób), kucharza (62 osoby), fryzjera (24 osoby).

Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń to grupa obejmująca zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do uzyskiwania i obróbki surowców, naprawy samochodów, urządzeń i maszyn. Główne zadania wymagają znajomości i zrozumienia charakteru pracy, stosowanych materiałów, maszyn i wytwarzanych produktów. Największa ilość bezrobotnych z tej grupy posiada zawód ślusarz (141 osób) tokarz (35 osób) oraz mechanik samochodowy (43 osoby).

Do grupy technicy i inny średni personel przypisane są zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do wykonywania głównie prac technicznych i podobnych. W tej grupie największą ilość zanotowano wśród bezrobotnych posiadających zawód technik mechanik (42 osoby).

Do grupy górniczy i robotnicy budowlani zaliczane są zawody związane z branżą budowlaną. W tej grupie najliczniej reprezentowani są murarze (82 osoby).

Pracownicy przy pracach prostych to grupa, do której zaliczane są zawody, które wymagają niskich lub podstawowych umiejętności i niewielkiej wiedzy teoretycznej niezbędnych do wykonywania przeważnie prostych i rutynowych prac, które są wykonywane przy zastosowaniu prostych narzędzi ręcznych i przy ograniczonej własnej inicjatywie i ocenie. W niektórych przypadkach wymagać one mogą pewnego wysiłku fizycznego. Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Trzebnicy w zawodach należących do grupy pracowników przy pracach prostych dominowały osoby w zawodzie robotnik placowy (27 osób), sprzątaczką (27 osób).

Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy to 2 najliczniejsza z grup. Zawody zaliczane do tej grupy wymagają umiejętności i doświadczenie do świadczenie usług często są to zawody związane z działalnością rzemieślniczą różnego typu. W zawodach należących do grupy dominują osoby w zawodzie krawiec (60 osób), cukiernik (31 osób), stolarz (30 osób) i piekarz (28 osób).

Wśród wszystkich zawodów, w których rejestrowane są osoby bezrobotne można wyodrębnić grupę, która „generuje” długotrwałe bezrobocie. Wykaz 30 zawodów

uszeregowanych według liczby zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy bezrobotnych przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 3. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy wg wybranych zawodów. Stan na 30.06.2009 r.

Kod zawodu	Zawody i specjalności	Bezrobotni poprzednio pracujący, pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy		Bezrobotni zarejestrowani ogółem	
		Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
"522107"	Sprzedawca	62	61	246	224
"722204"	Ślusarz	22	0	141	3
"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	19	16	109	91
"712102"	Murarz	18	0	81	1
"321208"	Technik rolnik	17	17	62	47
"512201"	Kucharz	13	13	62	55
"743304"	Krawiec	21	21	60	60
"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	11	6	47	26
"723105"	Mechanik samochodów osobowych	4	0	43	0
"828111"	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	8	7	43	30
"311502"	Technik mechanik	7	2	42	4
"931301"	Robotnik budowlany	12	1	39	1
"722304"	Tokarz	6	0	35	2
"413103"	Magazynier	3	2	33	9
"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	6	6	32	27
"741201"	Cukiernik	10	9	31	26
"723306"	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	5	0	30	0
"741203"	Stolarz	3	0	30	2
"743604"	Piekarz	6	3	28	12
"913207"	Szwaczka	7	7	28	28
"916201"	Sprzątaczką	11	11	27	27
"241102"	Robotnik placowy	7	4	27	13
"741203"	Ekonomista	1	1	26	17
"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	3	3	26	21
"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	10	9	26	15
"742207"	Stolarz meblowy	5	0	26	2
"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	4	4	24	24
"721202"	Spawacz ręczny gazowy	2	0	24	0

"621190"	Pozostali ogrodnicy producenci warzyw, kwiatów i pokrewni	6	6	23	19
"721303"	Błacharz samochodowy	3	0	22	0

Z analizy powyższej tabeli wynika, iż bezrobotni, którzy są zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Trzebnicy powyżej 12 miesięcy najczęściej posiadają zawód: sprzedawca – 62 osoby, ślusarz – 22, asystent ekonomiczny – 19, murarz – 18.

Należy zauważyć, iż zdecydowaną większość bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy stanowią kobiety – 403, natomiast mężczyźni – 216.

Na terenie powiatu trzebnickiego brak jest zarejestrowanych osób m.in. w następujących zawodach:

- Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w budownictwie
- Geograf
- Administrator sieci informatycznej
- Inżynier inżynierii środowiska – instalacje sanitarne
- Inżynier mechanik – mechanika precyzyjna
- Inżynier mechanik – środki transportu
- Inżynier technologii chemicznej
- Inżynier geodeta – kataster i gospodarka nieruchomościami
- Inżynier automatyki i robotyki
- Inżynier biocybernetyki i inżynierii biomedycznej
- Specjalista ochrony środowiska
- Nauczyciel biologii, informatyki technologii informacyjnej, techniki, wychowania do życia w rodzinie, informatyki w szkole podstawowej, języka obcego,
- Nauczyciel muzyki w szkole podstawowe, plastyki w szkole podstawowe
- Nauczyciel w placówkach pozaszkolnych
- Doradca personalny
- Doradca zawodowy
- Specjalista do spraw zamówień publicznych
- Asystent prawny
- Pozostali prawnicy gdzie indziej niesklasyfikowani
- Muzealnik
- Historyk sztuki
- Tłumacz tekstów
- Technik architekt
- Technik technologii drewna
- Inspektor ochrony środowiska
- Technik weterynarii
- Agent ubezpieczeniowy

- Pozostali organizatorzy turystyki i pokrewni
- Organizator imprez sportowych
- Opiekunka środowiskowa
- Instruktor dyscypliny sportu
- Archiwista zakładowy
- Asystent usług pocztowych
- Pomoc farmaceutyczna
- Fryzjer męski
- Ogrodnik – uprawa roślin ozdobnych
- Ogrodnik – uprawy pod osłonami
- Kamieniarz
- Tynkarz
- Monter instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych
- Malarz lakiernik wyrobów metalowych
- Kominiarz
- Formierz odlewnik
- Mechanik lotniczy
- Mechanik taboru kolejowego
- Pozostali monterzy elektronicy
- Formowacz wyrobów ceramicznych
- Szewc naprawiacz
- Operator koparek i zwałowarek
- Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej
- Operator pieców do obróbki cieplnej
- Operator maszyny papierniczej
- Elektroenergetyk nastawni

3. ANALIZA OFERT PRACY W POWIECIE TRZEBNICKIM WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW) W I - POŁROCZU 2009 ROKU.

Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy w okresie od stycznia do czerwca 2009 roku pozyskał 701 ofert pracy. Jest to o 229 miejsc zatrudnienia mniej niż w I półroczu 2008 roku. Ilość składanych ofert pracy znacznie spadła, co powoduje mniejsze zainteresowanie pracodawców naborem pracowników.

Tabela 4. Grupy zawodów, w których zgłaszano największe zapotrzebowanie na pracowników w I-półroczu 2009 r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa grupy zawodów	Oferty pracy zgłoszone w I-półroczu 2009r.
1.	"71"	GÓRNICY I ROBOTNICY BUDOWLANI	21,01
2.	"34"	PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI	13,76
3.	"52"	MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY	9,62
4.	"93"	ROBOTNICY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE	7,84
5.	"41"	PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ	7,69
6.	"91"	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH	7,25
7.	"72"	ROBOTNICY OBRÓBKI METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ	6,80
8.	"23"	SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA	5,62
9.	"51"	PRACOWNICY USŁUG OSOBISTYCH I OCHRONY	5,33
10.	"24"	POZOSTALI SPECJALIŚCI	2,66
11.	"31"	ŚREDNI PERSONEL TECHNICZNY	2,66
12.	"82"	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN	2,22
13.	"83"	KIEROWCY I OPERATORZY POJAZDÓW	1,78
14.	"74"	POZOSTALI ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	1,48

Na podstawie danych z tabeli 4 ranking ofert pracy wg grup zawodowych w I-półroczu 2009 roku przedstawia się następująco: pracodawcy najczęściej zgłaszali oferty pracy dla grupy zawodowej: GÓRNICY I ROBOTNICY BUDOWLANI, PRACOWNICY POZOSTAŁYCH SPECJALNOŚCI, MODELKI, SPRZEDAWCY I DEMONSTRATORZY, ROBOTNICY POMOCNICZY W GÓRNICTWIE, PRZEMYSŁE, BUDOWNICTWIE I TRANSPORCIE, PRACOWNICY OBSŁUGI BIUROWEJ, PRACOWNICY PRZY

PRACACH PROSTYCH W HANDLU I USŁUGACH, ROBOTNICY OBRÓBKI METALI I MECHANICY MASZYN I URZĄDZEŃ, SPECJALIŚCI SZKOLNICTWA.

W poniższej tabeli przedstawiono 30 wybranych zawodów, w których zgłoszono największe zapotrzebowanie na pracowników w I-półroczu 2009 roku. Zostały one uszeregowane ze względu na liczbę ofert pracy zgłoszonych ogółem w I-półroczu 2009 roku.

Tabela 5. Ranking ofert pracy wg zawodów w I-półroczu 2009 r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu 2009r.
1.	"522107"	Sprzedawca	64
2.	"712102"	Murarz	42
3.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	36
4.	"914103"	Robotnik gospodarczy	33
5.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	32
6.	"931301"	Robotnik budowlany	31
7.	"000000"	Bez zawodu	25
8.	"713302"	Tynkarz	25
9.	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	23
10.	"413103"	Magazynier	15
11.	"712501"	Meliorant	15
12.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	15
13.	"712301"	Cieśla	13
14.	"721203"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	12
15.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	10
16.	"512201"	Kucharz	10
17.	"713203"	Posadzkarz	10
18.	"722304"	Tokarz	10
19.	"341503"	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	9
20.	"713101"	Dekarz	8
21.	"233104"	Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	7
22.	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik	7

usług fryzjerskich]			
23.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	7
24.	"232108"	Nauczyciel języka obcego	6
25.	"233201"	Nauczyciel przedszkola	6
26.	"712401"	Brukarz	6
27.	"311302"	Technik elektryk	5
28.	"311502"	Technik mechanik	5
29.	"712402"	Monter nawierzchni kolejowej	5
30.	"721202"	Spawacz ręczny gazowy	5

Największe zapotrzebowanie (9,1% wszystkich ofert) dotyczyło zawodu sprzedawca. Ponadto poszukiwane były osoby do pracy na stanowisko pracownik biurowy (4,6%), pracownik administracyjny (5,1%), murarz (5,9% ofert pracy), a także robotnik budowlany (4,4% ofert pracy).

Zauważyć można także dość dużą ilość ofert pracy dla osób z wykształceniem średnim administracyjno-biurowym i jednocześnie dużą grupę zarejestrowanych bezrobotnych w tych zawodach, co może świadczyć o niedostosowaniu kwalifikacji i umiejętności tej grupy bezrobotnych do wymagań stawianych przez pracodawców oraz o dużej rotacji pracowników w tych zawodach. Poza tym wiele z wymienionych ofert dotyczy wolnych miejsc stażowych. Występuje też duża rotacja pracowników w zawodach: murarz, robotnik budowlany.

Analizując oferty pracy zgłoszone do urzędu zauważyć można, że nie wszystkie oferty są w pełni realizowane, wynika to przede wszystkim z braku dopasowania wymogów zgłaszanych ofert pracy do rzeczywistego poziomu i rodzaju kwalifikacji zawodowych posiadanych przez osoby bezrobotne. Większość zarejestrowanych bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane, które nie odpowiadają wymogom lokalnego rynku pracy.

W I-półroczu 2009 roku nie zgłoszono w Powiatowym Urzędzie Pracy ofert m.in. w następujących zawodach:

- Dyrektor wykonawczy
- Kierownik działu marketingu i sprzedaży
- Fizyk
- Chemik
- Geograf

- Matematyk
- Administrator baz danych
- Administrator systemów komputerowych
- Inżynier systemów komputerowych
- Architekt
- Inżynier elektryk
- Inżynier elektroniki
- Inżynier sprzedaży
- Specjalista bezpieczeństwa i higieny pracy
- Biolog
- Inżynier rolnictwa
- Specjalista ochrony środowiska
- Specjalista żywienia człowieka
- Inżynier technologii żywności
- Kosmetolog
- Pielęgniarka
- Położna
- Specjalista do spraw rozwoju zawodowego
- Pośrednik w obrocie nieruchomościami
- Prawnik legislator
- Bibliotekoznawca
- Pedagog
- Socjolog
- Filolog – filologia obcojęzyczna
- Psycholog
- Technik geodeta
- Technik metrolog
- Technik architekt
- Technik drogownictwa
- Technik ochrony środowiska
- Technik elektronik
- Technik technologii drewna
- Technik leśnik
- Technik fizjoterapii
- Listonosz
- Kasjer bankowy
- Asystent usług pocztowych
- Ogrodnik szkółkarz
- Kamieniarz
- Betoniarz
- Malarz – tapeciarski
- Elektromechanik urządzeń chłodniczych
- Szwaczka
- Monter aparatów i przyrządów optycznych
- Monter maszyn i urządzeń okrętowych
- Monter maszyn i urządzeń przemysłowych
- Operator maszyn rolniczych
- Kierowca ciągnika rolniczego

Biorąc pod uwagę powyższe dane można zauważyć, że w I-półroczu 2009 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Trzebnicy nie zarejestrowano ofert pracy na stanowiska wymagające wysokich kwalifikacji oraz dodatkowych uprawnień.

Dokonana analiza wskazuje, że brak ofert pracy na naszym terenie występuje głównie w zawodach inżynieryjno-technicznych i informatycznych.

Na terenie powiatu nie ma zapotrzebowania na osoby z tak wysokimi kwalifikacjami, ponieważ wynika to ze specyfiki lokalnego rynku pracy - braku dużych, nowoczesnych przedsiębiorstw, jak również z faktu, iż przedsiębiorstwa poszukujące pracowników z wyższymi kwalifikacjami rzadko zgłaszają oferty pracy na takie stanowiska do urzędu pracy, rekrutując specjalistów we własnym zakresie.

4. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE TRZEBNICKIM W I-PÓŁROCZU 2009 R.

Aby móc mówić o zawodach deficytowych i nadwyżkowych w powiecie trzebnickim należy obliczyć stosunek średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie w badanym okresie do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie w takim samym okresie. W ten sposób możemy określić wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów. Przyjęto, że:

- zawody o wskaźniku $W < 0,9$ to **zawody nadwyżkowe**,
- zawody o wskaźniku $0,9 \leq W \leq 1,1$ to **zawody zrównoważone**,
- zawody o wskaźniku $W > 1,1$ to **zawody deficytowe**.

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Z kolei przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Natomiast przez **zawód w równowadze** należy rozumieć zawód, na który występuje na danym rynku pracy takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W ten sposób ustalono listę zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Na terenie powiatu trzebnickiego 63,6% zawodów stanowią zawody nadwyżkowe, 14,5% to zawody deficytowe, a 21,8% zawodów wykazuje równowagę (zawody zrównoważone).

Analizując zawody nadwyżkowe i deficytowe wzięto pod uwagę 30 zawodów nadwyżkowych i 16 zawodów deficytowych wg wskaźnika intensywności deficytu lub nadwyżki zawodu, przy czym nie ujęto zawodów, dla których wskaźniki te wynoszą odpowiednio MAX lub 0 oraz zawodów, które kończą się cyframi 90 (czyli Pozostali ...).

Tabela 6. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie trzebnickim w I-półroczu 2009r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1.	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	0,02
2.	"722204"	Ślusarz	0,03
3.	"000000"	Bez zawodu	0,03
4.	"721303"	Błacharz samochodowy	0,04
5.	"742204"	Stolarz	0,05
6.	"713604"	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	0,06
7.	"724301"	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,08
8.	"833401"	Kierowca operator wózków jezdniowych	0,08
9.	"742207"	Stolarz meblowy	0,08
10.	"741203"	Piekarz	0,09
11.	"723390"	Pozostali mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń	0,09
12.	"828111"	Monter sprzętu gospodarstwa domowego	0,09
13.	"311502"	Technik mechanik	0,10
14.	"723304"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,11
15.	"916201"	Robotnik placowy	0,11
16.	"312102"	Technik informatyk	0,13
17.	"514103"	Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]	0,13
18.	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	0,13
19.	"712302"	Stolarz budowlany	0,13
20.	"828402"	Monter rowerów i wózków	0,13
21.	"932103"	Pakowacz	0,13
22.	"346104"	Pracownik socjalny	0,14
23.	"714201"	Lakiernik samochodowy	0,16
24.	"741201"	Cukiernik	0,16
25.	"412104"	Fakturzystka	0,17
26.	"832101"	Kierowca samochodu osobowego	0,17

27.	"833202"	Operator maszyn drogowych [zawód szkolny: Mechanik maszyn i urządzeń drogowych]	0,17
28.	"721202"	Spawacz ręczny gazowy	0,18
29.	"512201"	Kucharz	0,20
30.	"522108"	Sprzedawca w stacji paliw	0,20

W powyższej tabeli wybrano 30 zawodów, które miały najniższy wskaźnik intensywności nadwyżki (pomijając wskaźniki, które wynoszą 0), ponieważ im mniejszy wskaźnik intensywności nadwyżki, tym bardziej nadwyżkowy jest zawód. Ranking zawodów nadwyżkowych ujęty w tabeli 6 wskazuje, że w zawodach: asystent ekonomiczny, ślusarz, blacharz samochodowy, stolarz, piekarz, monter instalacji wodno-kanalizacyjnych wskaźnik intensywności nadwyżki jest najmniejszy, co znaczy, że podaż ofert pracy w tych zawodach jest najniższa w stosunku do liczby osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Liczną grupę zawodów nadwyżkowych stanowią zawody techniczne (Elektromonter instalacji elektrycznych, Pozostali mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń, Monter sprzętu gospodarstwa domowego, Technik mechanik, Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, Technik informatyk) oraz zawody branży gastronomicznej (kucharz, rzeźnik, cukiernik, piekarz).

Ranking zawodów **deficytowych** w powiecie trzebnickim w I-półroczu 2009 r., czyli zawodów, w których liczba bezrobotnych oraz poszukujących pracy nie zaspokajała potrzeb pracodawców, czyli występowała przewaga ofert pracy nad możliwością zatrudnienia pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami przedstawia tabela 7.

W tabeli nie ujęto zawodów ze wskaźnikiem o wartości MAX, ponieważ wskazuje on, że w danym zawodzie w okresie objętym badaniem, zostały zgłoszone oferty pracy, natomiast nie zarejestrowali się bezrobotni.

Tabela 7. Ranking zawodów deficytowych w powiecie trzebnickim w I-półroczu 2009r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1.	"712501"	Meliorant	7,5
2.	"233104"	Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	7
3.	"713203"	Posadzkarz	5
4.	"914103"	Robotnik gospodarczy	3,3
5.	"233201"	Nauczyciel przedszkola	3
6.	"712401"	Brukarz	3
7.	"341601"	Zaopatrzeniowiec	2
8.	"422201"	Recepcjonista	2
9.	"712204"	Zbrojarz	2
10.	"713101"	Dekarz	2
11.	"823104"	Wulkanizator	2
12.	"341503"	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	1,8
13.	"513102"	Opiekunka dziecięca	1,5
14.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	1,38
15.	"712402"	Monter nawierzchni kolejowej	1,25
16.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	1,18

Zawody deficytowe wymienione w tabeli 7 charakteryzuje niewielki napływ bezrobotnych przy jednoczesnym wielokrotnie większym napływie ofert pracy. Analizując powyższą tabelę można zauważyć, iż zawody: Meliorant, Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, Posadzkarz, Nauczyciel przedszkola, Brukarz, Recepcjonista są zawodami deficytowymi. Zawodami deficytowymi są również zawody dotyczące obsługi biura, chociaż statystyka ofert pracy wskazuje, że większość ofert pracy dotycząca tego obszaru to oferty stażu. Dużą grupę zawodów deficytowych stanowią również zawody z obszaru szkolnictwa tj. nauczyciel przedszkola, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej.

Natomiast 24 zawody było zawodami zrównoważonymi, czyli popyt na osoby bezrobotne o danym zawodzie był równy podaży. Zawody deficytowe wymienione zostały w tabeli 8.

Tabela 8. Ranking zawodów zrównoważone w powiecie trzebnickim w I-półroczu 2009r.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1.	"721203"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	1,0909
2.	"121103"	Prezes	1
3.	"222107"	Inżynier zootechniki	1
4.	"223903"	Fizjoterapeuta	1
5.	"232105"	Nauczyciel geografii	1
6.	"232112"	Nauczyciel plastyki	1
7.	"233106"	Nauczyciel matematyki w szkole podstawowej	1
8.	"235907"	Pedagog szkolny	1
9.	"241307"	Specjalista do spraw kadr	1
10.	"242901"	Asystent prawny	1
11.	"245101"	Dziennikarz	1
12.	"311801"	Grafik komputerowy	1
13.	"315208"	Kontroler produkcji	1
14.	"341901"	Asystent bankowości	1
15.	"346102"	Opiekun w domu pomocy społecznej	1
16.	"348202"	Bibliotekarz	1
17.	"513202"	Pomoc dentystyczna	1
18.	"514110"	Fryzjer męski	1
19.	"712901"	Konserwator budynków	1
20.	"713704"	Monter sieci wodnych i kanalizacyjnych	1
21.	"811102"	Operator koparek i zwałowarek	1
22.	"825307"	Operator maszyn krojących i wykrawających do papieru	1
23.	"913203"	Pokojowa [w hotelu]	1
24.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	0,9091

5. WNIOSKI

W oparciu o sporządzony monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych i analizę lokalnego rynku pracy, wynikają następujące spostrzeżenia:

w I półroczu 2009 r. w powiecie trzebnickim nastąpił wzrost stopy bezrobocia o 1,1% w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r. co ma związek z ogólnym wzrostem bezrobocia w kraju będącym następstwem kryzysu ekonomicznego i spowolnienia gospodarczego. Udział procentowy bezrobotnych bez zawodu także wzrósł z 15,6 % do 18%, a tym samym spadła nieznacznie liczba osób posiadających kwalifikacje zawodowe.

Najliczniejszą grupę zawodową stanowili:

- sprzedawcy,
- ślusarze,
- technicy ekonomiści,
- murarze,
- technicy rolnicy.

Wymienione zawody także zajmują czołowe miejsca wśród generujących długotrwale bezrobocie.

Bezrobotni pozostający w rejestrach urzędu ponad 12 miesięcy a nierzadko kilka lat są bardzo trudnymi klientami służb zatrudnienia. Nie pozostają w zatrudnieniu od wielu lat, przez co ich kwalifikacje zdezaktualizowały się, brak aktywności zawodowej nie sprzyja powrotowi na rynek pracy. Jeżeli do tego dojdą trudności w dojeździe do większych aglomeracji miejskich, brak możliwości zapewnienia opieki nad dziećmi, posiadanie przeciwwskazań do pracy ze względu na stan zdrowia, brak wykształcenia, mała aktywność zawodowa czy wręcz nastawienie na korzystanie tylko z ubezpieczenia zdrowotnego a nie z usług urzędu pracy tworzy się obraz trudnego klienta.

Dlatego też pomimo, że statystycznie w rejestrze bezrobotnych figurują osoby w poszukiwanych zawodach to pośrednicy pracy często mają problem z realizacją ofert pracy i doбором odpowiednich kandydatów spełniających wymogi pracodawców.

Do zawodów nadwyżkowych w I półroczu 2009r. należały takie zawody jak:

- asystent ekonomiczny,
- ślusarz, bez zawodu,
- blacharz samochodowy,
- stolarz.

Wśród zawodów deficytowych wystąpiły:

- meliorant,
- nauczyciel języka obcego,
- posadzkarz,
- robotnik gospodarczy,
- nauczyciel przedszkola,
- brukarz.

Należy wyjaśnić, że w I półroczu urząd nasz organizował roboty publiczne dla bezrobotnych w zawodzie melioranta oraz prace społecznie użyteczne dla robotników gospodarczych. Dlatego, iż tylko nieliczni bezrobotni posiadają takie kwalifikacje meliorant i robotnik gospodarczy znalazły się na liście zawodów deficytowych .

Wyniki przeprowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę rynku pracy nie są w stanie określić rzeczywistej skali w przedmiotowym zakresie. Jest to spowodowane tym, że nie wszystkie wolne miejsca pracy zgłaszane są przez pracodawców do urzędów pracy. Osoby bezrobotne często posiadają kilka specjalności, wykonywali pracę na innych stanowiskach niż wyuczony zawód, jednak do celów statystycznych liczone są zawody wyuczone.

W I połowie 2009 r. liczba ofert pracy w stosunku do analogicznego okresu 2008 r. spadła o prawie 25%. Może to wynikać z faktu, iż pracodawcy nie zwiększają zatrudnienia, chcą przeczekać kryzys ekonomiczny i utrzymać istniejące miejsca pracy.

Coraz rzadziej zatrudniają pracowników na czas nieokreślony, częściej cyklicznie w miarę zachodzącego w przedsiębiorstwach zapotrzebowania.

Sprawdzeni i doświadczeni pracownicy sezonowi corocznie wracają do tych samych pracodawców, którzy tym samym nie składają zapotrzebowania.

Pracodawcy wykazali duże zainteresowanie formami subsydiowanymi takimi jak : staże, prace interwencyjne, doposażenie/wyposażenie stanowiska pracy z FP.

Na zakończenie należy jeszcze raz podkreślić, że monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz wnioski sformułowane w trakcie analizy przedmiotu badania, stanowią obraz lokalnego rynku pracy, który charakteryzuje tylko pewien fragment rzeczywistości. Wolne miejsca pracy, którymi dysponował Powiatowy Urząd Pracy w Trzebnicy w I półroczu 2009 roku nie odzwierciedlały struktury wszystkich ofert dostępnych na lokalnym rynku pracy. Duża część bezrobotnych podjęła zatrudnienie na stanowiskach, które

nie były ewidencjonowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Trzebnicy. Poza tym część bezrobotnych z terenu powiatu trzebnickiego podjęła pracę poza jego obszarem, co sprawia, że monitoring tworzony dla lokalnego rynku pracy nie pokazuje faktycznego zapotrzebowania pracodawców na pracowników w określonych zawodach. Zanalizowanie rynku pracy, nawet lokalnego, jest zadaniem trudnym, czasochłonnym i kosztownym. Aby monitoring w sposób dokładniejszy charakteryzował rzeczywistą sytuację należałoby uzyskać takie dane jak: informacje dotyczące liczby i struktury wszystkich ofert pracy występujących na lokalnym rynku pracy, a także planowane w kolejnym roku przyjęcia do pracy przez pracodawców.

Wnioski wynikające z monitoringu stanowią podstawę do działań podejmowanych przez urząd na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych. W oparciu o dokonane analizy i dostępne statystyki rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy we właściwy sposób, wychodząc naprzeciw potrzebom osób bezrobotnych, aktywizuje je w ramach szkoleń, staży lub przygotowania zawodowego.